

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 191. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074375136/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

modtaget i Besøg, og deriblandt en Adelsmand med saare mange Navne, tilføjer han sagte: »Den Sidste maa have havt mange *Fadere* (∴ Fædre), efterdi han har saa mange Navne«. Ved en Læse- og Trykfejl findes i adskillige Udgaver *Faddere* i Stedet for *Fadere*. Holberg har selv i den Mengelske Afskrift slettet det ene *d*; dog sagde Hr. Olaf Poulsen det gale Ord.

Endvidere sagdes bestandigt *colibradsk*, skønt Betegnelsen skal hedde *colibradosisk*, hvad Holberg selv skrev. Det kan paavises, at Formen *colibradsk* indkom fra den tyske Tekst, der uheldigt overførtes med sine Germanismer til Dansk. Endelig sagde Hr. Schram *ricos hombris* efter en ganske utvivlsom Trykfejl; det hedder paa Spansk, og Holberg, der kunde Spansk, skrev retteligt: *hombrés*. Disse Eksempler kunde mangfoldiggøres.

Overhovedet udtaltes de spanske Navne gennemgaaende fejlagtigt eller med en forvrænget Udtale, der skulde betegne, at den talende Person ikke forstod Spansk. Men deri er ingen Mening; thi Stykket foregaar i Spanien. Holberg bevarer Lokalfarven uden de parodiske Hentydninger til København, som han ellers tillader sig i lignende Skuespil, og hele Iscenesættelsen, Personernes Kostymering, Damerens Masker beregnes paa at fremstille spanske Folk og Forhold. Hvorledes kan man saa tillade sig den Urimelighed at udtale de spanske Navne forkert — uden de Strube-

og Nasallyd, der oven i Købet kunde gjort komisk Virkning? Endogsaa den korrekte Olaf Poulsen syndede her imod den Lære, som Holberg sikkert gav sine første Skuespillere i *Don Ranudo*. Ja, Sceneinstruktøren har endog tilladt, at det samme Navn udtales forskelligt af forskellige Personer. Saaledes Navnet *Juan*, hvilket Hr. Schram i anden Akts Slutningsscene udtalte *sjang*, og Hr. Kolling senere *juan* med dansk *j* -- begge Dele er fejlagtigt. Og vil man genoptage en Holbergsk Komædie efter mange Aars Hvile, skal man gennemføre en korrekt Form i alle Enkelt-heder og derved skabe en god Tradition.

En Overlevering for Udførelsen af *Don Ranudo* findes nemlig ikke. Stykket opførtes sjældent -- i alt 37 Gange; i dette Aarhundrede tæller det kun 9 Opførelser. Det holdtes paa Repertoiret fra 1813 til 1817 med Haack som Don Ranudo, optoges saa 15. September 1826 med Stage og forsvandt dernæst aldeles i de næste 70 Aar. Rahbek véd Intet om Udførelsen i Holbergs Dage; han roser og dadler forskellige Rollehavende, som han selv har sét, men uden nogensomhelst Karakteristik, paastaar kun, at Don Ranudo og Donna Olympia aldrig hverken offentlig eller privat gaves til hans Fornøjelse. Han spørger derfor paa sit slemme Dansk: »om det ikke skulde være en temmelig vanskelig Gaade(?)